

Előfizetési árak:

Egész évre . 20 kor. — fill.
Félévre . . 10 > — >
Negyedévre . 5 > — >
Egy óra . . 1 > 70 >
Egyes szám ára 8 fillér

Kiadóhivatal:

Mária-utca 1. sz.
hol az előfizetések és a hirdetések elfogadtatnak.

Szerkesztői iroda:

Mária-utca 1. sz.
első emelet,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot

vissza nem adunk.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Feszítések csak a húrt!

Pécs, 1901. okt. 10.

Nagy becsülete lehet Széll Kálmánnak Bécsben az öszbirodalmi eszme megrögzött hívei előtt. Abban a téveszmében éltek eddig azok az urak, hogy Magyarországon azt az alárendeltségi viszonyt, a melyet a hatvanhetes kiegyezés megteremtett s az azóta való kormányok még jobban kifejlesztettek a közös birodalomba való beolvadás felé, csak a nemzet akaratának meghamisításával, hatalmi erőszakkal és bűnös pénzzel lehet föntartani. Mert nem is képzelhették, hogy legyen nemzet, a mely törvényes állami önállóságának létföltételeit, védelmének összes eszközeit önként föláldozza s azokat visszacserezni ne törekedjék.

S ime most Széll Kálmán hivatkozva az általa rendezett „tisztá” választásokra, bemutatja nekik a meghódított magyar nemzetet, mint olyat, a mely szabadjára bocsátva sem mozditja az ujját azoknak a jogositványoknak a megszerzésére, amelyek a legutolsó kis balkánállamocskát is megilletnek, hanem teljesen meg van elégedve azzal a tartományi autonómiával, a melynél sokkal különbel dicsekedhetik Angliának bármelyik exotikus gyarmata is.

A hajdan büszke magyar nemzeti öntudat nem reagál többé semmiféle durvasértésre. Fiait viszik idegen lobogó alá,

idegen vezényszó alatt szolgálni a „császárt”. Börtönbe vetik, ha az u. n. magyar állam nyelvén meri jelenteni, hogy megjött a magyar törvény által eléje szabott kötelességét teljesíteni. Packázik vele a birodalmi külképviselet utolsó konzuli hivatalnokai is, nyelvét meg nem értik, vagy érteni nem akarják, védelem helyett üldözésben van része, ha magyar állampolgári mivoltára hivatkozik, a magyar hatóságokat kétféjűsas peeséttel ellátott német írásban tanítják ki, hogy irjanak németül, vagy más „európai nyelven”, ha érdemleges választ akarnak nyerni.

Abban a felemás birodalmi tanácsban, a mely a delegáció név alatt volna hivatva a „birodalmi ügyeket” intézni, fel-felhangzik olykor egy gyöngye panasz, egy egy jámbor óhajítás; mindez azonban falra hányt borsó marad az öszbirodalmi miniszterek előtt, ügyet sem vetnek semmiféle panaszra, semmiféle óhajításra s a delegáció, mint aki a lelkét eladta az ördögnek, meghunyászkodik és szó nélkül szavazza meg az olvasatlan milliókat annak az öszbirodalmi szervezetnek a megerősítésére, a melynél nagyobb ellensége az önálló magyar államiságnak még a török-tatár sem volt.

A három évtizeden túl tartott kormányzati rendszer annyira elszibbasztotta a nemzetet, hogy mindezt immár szóltanul türi s most Bécsben örvendezve szemlélik, hogy ime nem tud lábra állni a magyar

többé még akkor sem, mikor nincsen farkasguzsba kötve minden tagja.

Nagy eredmény ez azoknak az uraknak a szemében, akik eddig az alvó oroszlan ébredésétől tartottak s azért hálózták körül a választási korrupció ezernyi kötelekeivel. Most már szentül meg vannak győződve, hogy nem alvó, hanem döglött oroszlan van dolguk és vigan köszörik késeiket, hogy lenyuzzák a bőrét.

Félig úgy is le van már fejtve. Föl-emelték a kvótánkat s mindjárt rá a katonatisztek fizetését is. A magunk tisztviselői nyomorognak ugyan s még jó reménységgel se táplálhatjuk őket, de az öszbirodalmi hadsereg tisztjeinek fizetés-emelése ellen szavunk se volt. Az osztrák tisztviselők fizetése rendezve lett, emelni kellett tehát a katonatisztek fizetését is, hisz ezek is osztrákok.

Hogy a hadsereg létszámának föl-emelése és az új ágyuk beszerzése révén hadügyi költségeink újabb rengeteg öszgekkel nem szaporodtak még eddig, az sem a magyar országgyűlés, vagy delegáció ellentállásán mulott, hanem a Reichsrath munkaképességének és az ágyucsinaló urak ügyetlenségének köszönhető. Ahol ilyen akadályok utban nem állottak, mint pl. a hadihajók szaporításánál, dacára a magyar delegáció ama határozatának, mely új hadihajók beszerzését ellenezte, a beruházások ugyis vigan folynak s évről évre

A „Pécsi Figyelő” tárcája.

Igaz lesz? . . .

— A „Pécsi Figyelő” eredeti tárcája. —

Írta: Jámbor József.

I.

Ma, szokásom ellenére, már reggeli hat órakor kint járkáltam a városháza körül, jobbra-balra tekintgetve, nem jön-e egy kollega, a kinek elmondhatnám álmomat s kitől egyszersmind annak megfejtését is várnám. Megálltam a Schliser rőfős boltja előtt, neki támaszkodtam az egyik fának és néztem a piacra jövő idegeneket. — Épen cigarettámra akarok rápörkíteni, hogy mondok ne unatkozzam, mikor a vállamra egy kéz ereszkedett le olyan barátságosan, hogy az érintés okozta rázkodtatás alatt kipotyant a gyújtó a kezeből. No mondok, ennek is jó kedve lehet. Lehajolok a gyújtóért és a mint felemelkedem, hát az én Péro barátom áll előttem.

— Adjon Isten, mondok, hát te így szoktál ujabban „jó reggelt” mondani?

— Hát nem vetted észre?

Észrevenni észrevettem nemcsak, de meg is éreztem. Még mindig zsiibong a lapockám, és megtapogattam.

— Mit busulsz rokon? — kérdi tovább Péro.

— Busulni, mondok, úgy legkevésbé van kedvem. Hanem azon spekuláltam, mit jelenthet az álmam, — szoltam és azzal meggyújtottam a cigarettámat.

— Hát hogyan lehet azon spekulálni, te bikfic. Egy álmon spekulálni. Hát aztán mi legyen az Gyóger?

— Hisz csak ezt vártam rokon. Látam öt darab vércsét, meg egy pár sirályt. A vércsék olyan félénken közeledtek a sirályok felé, mit emezek nem magyarázván félre, belevegyültek csakhamar amazok közé és mindegyik a maga hangjával kezdett dicsekedni. Mondok, álmomban, no ennek nem lesz jó vége. A mint én ezt gondolom, uram bocsá! a következő percben oly éktelen zürzavar keletkezett, hogy — igazán sajnálom a dolog kimenetelét — felébredtem.

— Nos nincs tovább? — kérde Péro. Bolond, hát nem hallod; fölébredtem.

— Ja, igaz, hát felébredtél.

— Magyarázatot. Fejtsd meg pupinski, ha tudod.

Péro hamiskásan mosolygott.

— Ennek, testvér, öt pohár sör az ára. A Pythia sem jósolt blindre.

— Hja barátom, te nem vagy Pythia.

— Nem, nem Gyigerkém, de azért álmomat esetleg megfejthetem.

— No, nem bánom. Kezet rá. Öt pohár sör.

— Hát hol? kérdem.

— Hát a Preimayer Jancsinál.

— Gemacht, ma este nyolc után. Halljuk a megfejtést, de most már a Sugovica partján voltunk.

— Hát édes Gyógerkám, kezdé fontoskodó arccal Péro és szemével a másik parton elterülő Sleichner erdő fái közt keresgélve valamit, ezt az álmat igen furcsállom. Vigyázz, mert ma még úgy beleszel rugva, mint az ágyu. Ezt a szerencsétlenség, pardon szerencsédet az az öt darab vércse hozza meg. Ez így lesz. Szervusz, nyolckor a Preimayer-nél.

— Szervusz. És elváltunk. Ó hazament, én pedig tovább sétálgattam ott a parton. No, mondok magamba, akkor „megint jól van”, de óvakodom a mai nap folyamán mindentől. Lemegyek és lerovom a tartozásomat Péróval szemben és haza és — aludj Gyóger!

II.

Most nyájas olvasóm, hagyjuk morfoudirozni azt a fiatal, magas, sovány arcú jogász gyereket ott a Sugovica parton és sétáljunk ki a hajó-állomáshoz, a tiz órakor érkező személyszállító hajó jön és ott figyeljünk meg öt egyént, a kik feketébe öltözve lépnek ki a hajóból. Ismerem mind az öt ala-

3—4 millióval többet nyel el a birodalmi véderőnek csak ez az egy ága.

A magyar nemzetnek a választásoknál történt önkéntes behódolására azonban még inkább vérszemet kaptak a hadügy-miniszterium urai, akik szentül meg vannak győződve róla, hogy ez a nemzet epedve várja az alkalmat hódolatának újabb áldozatok árán való bemutatására. Hogy tehát az alkalom ne hiányozzék, hát csináltak javaslatot a katonatisztek és tisztii özvegyek nyugdíjának és a tisztii árvák ellátásának fölemeléséről. Itt az osztrák állami tisztviselők nyugdíjszabályzata lebeg a hadsereg urainak szeme előtt s azt követelik, hogy a tisztiek, özvegyek és árvák ellátása az eddigihez képest 50—100%-kal fölemeltesék, mert az eddigi nyugdíjból nem lehet a nyugdíjasnak rangjához illően megélni.

A felhivatalos h iradás szerint ezt a javaslatot az osztrák kormány már elfogadta s már csak a magyar kormány beleegyezése szükséges, hogy az a két parlament elé terjesszessék. Mi sem természetesebb, mint hogy az osztrák kormány után másodsorban megkérdezzék magyar kormány ehhez készséggel meg fogja adni beleegyezését, mert azzal ugyan hasztalan áll elő, hogy Magyarországon még a tényleg szolgáló tisztviselőknek sincs rangjukhoz illő fizetésük, nem adhat tehát pénzt a közös hadsereg nyugdíjasainak rangjukhoz illő megélhetésre. Bécsben egyszerűen utalni fognak arra, hogy a magyar nemzet bolondul a dicső közösügyes berendezésért, ezt pedig meg kell fizetni s a mikor közös intézményről van szó, nem lehet azt egyoldalú magyar szempontból megítélni.

Ismét milliókra fog rugni tehát az a többlet, a melyet a békében győzhetetlen ármádia nyugdíjszámlája címén kiizzadni fogunk, mert nemcsak a nyugdíjat kell ám emelni, hanem a teljes összegű nyugdíjra jogosító szolgálati időt is le kell

kot. A közbiztonsági testület tagja közül négyen és az ötödik a „borpártolók szakegylete“ disztagja. A négy közül az első, Körtési Dani katonáéknál azt mondta, hogy civilbe kefekötő legény, a második: Veréb Jankó, a kinek az a nótája, hogy . . . »Ha majd a béke visszatér stb.«, a harmadik; Hengeri Saul, annak meg az a jó tulajdonsága vagyon, mikor a világot rózsaszínben látja (a bortól), hát felemeli két karját, aztán röptülni akar; a negyedik, Zombár Kristóf na erről mit sem szólok, mert félek, hogy a soraim a kezébe kerülnek, hát nem állok jól magamért, még fölképelhet és az ötödik, na ez a legérdekesebb blatt. Fiatal még s már is olyan a feje, ha estenden kinéz az ablakon, hát minden érző kebel tulajdonosa rázendít, hogy: »Fürdik a holdvilág . . .« Azt mondják az emberek, hogy Fertig Ist—ok, mert így nevezik, nem szereti a bort — a szájában tartani.

. . . És a hajó hosszan elnyúló, bőmbőlő sípja a Dunán visszhangzik. A hajó oldal közeledik a kikötőhöz (Steck.)

Az „öt“ kilép és Zombár fiakkeres után néz.

— Hé, nyolcas, ide és mind az öten beletűnnek. Az ötödik, — Veréb, — a bakra kerül és odasug valamit a kocsisnak.

— No Zombár, — szól utközben Körtési, — gratulálok aszülővárosodhoz. Igazán

szállítani, mert „az ellátásról szóló törvények életbelépése óta lényegesen többet követel a szolgálat az embertől, a mivel a fizikai erő és szolgálati képesség gyorsabb megőrlése jár.“ — A kávéházi élet izgalmait, a barbár „magyarenvolk“ fiával való herce-hurcát bizony bajos is kibírni negyven évig egy művelt osztrák „soldatenkind“ finomult idegeinek.

Hogy mennyi bajuk van a közshadseregben a magyar nép műveltebb elemeivel is, azt fényesen bizonyítja a 44 es ezred önkénteseinek ideii tisztivizsgálja, hol a felénél többet el kellett buktatni, mert törvényadta jogukba bizva magyarul akartak felelni. Hát még a magyar tengerész önkéntesek micsoda galibát csinálnak, mikor még olyan is akad köztük, a ki igazságtalan elküttetésért úgy áll bosznt, hogy a vizsgálóbizottság truccára agyonlövi magát. Milyen idegizgató munka is kell ahhoz, míg az osztrák tengerésziszt urak elérik kijelentett céljukat, hogy a magyar művelt ifjúságot elriaszssák az oda özléstől.

Csak rajta uraim, feszítsék a hurt pattanásig. Kutyakorbács kell annak, a kinek arcára másként nem lehet szégyenpirt csalni s alvó önértetét életre kelteni. A végsőig vitt szipolyozásuk, brutális pacakázásuk talán még képes lesz az elkábitott nemzetet önértetre kelteni s akkor ismét egy csalódással lesznek gazdagabbak, mert meg fognak róla győződni, hogy az a most döglöttnek vélt oroszán mégis csak aludt. Mélyen ugyan, de mégsem annyira, hogy az önk oktalansága föl nem ébreszthette volna.

* Herman Ottó nem lép vissza.

A dárdai kerület függetlenségi pártja részéről dr. Péchy Károly elnök, Deák József al elnök és Ledő István jegyző, mint küldöttség jelent meg Herman Ottónál Budapesten, felkérve őt arra, hogy visszalépését ne jelentse

irigylésre méltók lehetnek ezek a bajaiak szórakozó és kiránduló helyeiket illetőleg.

— Mondok. Aztán az egyiknek ez tűnik fel, a másiknak amaz. Eközben beérnek Tóth Kálmán szobraíg. Annak átellenében egy vendéglő előtt megállnak. A Preimayer-vendéglő. Kifizették a kocsiszt és mint honvédek in illo tempore Budavárába, úgy vonult be az az „öt“ a „Preimayer“-ba.

III.

. . . És a barátok tornyában elnémultak a harangok. Az az „öt“ ott üldögélt egy kerek asztalnál. Még tréfából sem szoktam hazudni s mert ez elvem, hát csak úgy hozzávetőleg elárulom, hogy az az „öt“ tán a nyolcadik liternél tarthatott, a mikor betoppanik Gyóger Péro, meg egypár más blatt.

No lett erre »éljen« és »servus« mintha tudj' Isten mily régóta ismerte volna ez utóbbi kettő az öt közül a négyet leszámítva Zombár Kristófot ki aztán nyomban be is mutatta az utóbbiakat a négy barátjának.

Egyszerre csak, amint kezet szoritanak egymással, Fertig alatt inogni kezd a föld és sajnos, de tisztéségesen elvágódott egy sörös hordón keresztül bukva. Bezzeg lett erre zaj, nevetés, hahotázás. Fertig nem veszté el lélekjelenetét, de nyomban felugrott és Verébnek rontott, imigy titulálva őt:

— Nyomorult csibész! Ezt kikérem magamnak. Én nem vagyok a te victárgyad. Vigyázz, mert különben az Isten irgalmazzon

be az október 17-ére kitűzött pótválasztás elnökének, hanem engedje meg, hogy a kerület függetlenségi választói az ő neve alatt újból sikra szállhassanak az elv diadaláért. A küldöttség biztosította Herman Ottót arról, hogy a választópolgárság még törvényengedte áldozatot sem kíván és teljesen a maga erejére támaszkodva veszi fel a harcot. Herman Ottó erre kijelentette, hogy tudja méltatni a kerület függetlenségi érzelmi választóinak önkéntes, hazafias és komoly elhatározását, a maga részéről tehát belenyugszik a polgárság határozatába. A küldöttség ezt örömmel vette tudomásul és így október hó 17-én Dárdán a pótválasztás Herman Ottó és Kiss Emil között okvetlenül megtörténik.

Községi tűzoltóság.

Pécs, 1901. okt. 10.

Létezik szabályrendelet, mely kötelezővé teszi minden önálló községnek, tűzoltóságot szervezni. Milyen szép, milyen üdvös volna az, ha ezt a rendeletet az illető közegek lelkiismeretesen követték volna. Sajnos azonban, ezzel a rendelettel is úgy vagyunk, mint a hazánkban kiadott rendeletek nagy részével — csak a papiron léteznek.

Annak idején, amikor ez a rendelet kiadatott, megalakultak a községekben meglehetősen lármával a tűzoltó testületek. Összeirattak a tűzoltók, kiknek száma, ha jól emlékszem, 36-ban volt megállapítva, kinevezték a fő és alparancsnokot, altiszteket, csővezetőt, stb. szóval rendszeres tűzoltóság szervezetet. Ez azonban csak papiron létezett.

Főlöszlegesnek találom e rendelet üdvös voltát magyarázni, mert a ki egyszer csak jelen volt egy tüzesetnél falun, szomoruan tapasztalhatta mily fejtelenség uralkodik itt ilyenkor. A lakosság szervezett tűzoltók hiányában, eszeveszetten kapkod ide is, oda is, anélkül, hogy rendszeres mentésről szó volna. Nem egyszer láttam falusi tüzesetnél, hogy azok, a kik jóakarattal igyekeztek a mentést elősegíteni, beavatkozásukkal több kárt tettek, mint hasznot, sőt a tűz tovaterjedését nem hogy megakadályozták volna, hanem mentő munkájukkal egyenesen elősegítették.

gyikfejednek és azzal a pincér felé fordult, a k már ki akarta dobni Fertiget és éktelenül elkiáltja magát: maga, a gazdájának kárt csinál — hozzon még egy hordó sört. Érti?! — Most leülhetünk, fordult az ujonnan érkezettek felé. Tessék uraim. Te pedig Hengeri csapra a hordót. Nem kell pincér. Különben az el van foglalva a kiszolgálással.

— Hét adag kirántott harcsát ugorkával, hé pincér, vág közbe Körtési. Fiuk igitunk. Servusz Péro, szervusz Gyógyek. Egyéb se kellett még. Ment a nóta és ivás. Zombár már nagyon el lehetett ázva, mert ráhajtotta fejét az asztalra és hortyogni kezdett.

— Az anyád aluszik, löki oldalba Veréb Zombárt, kelj fel.

— Brrr . . . és utána hortyogás volt a válasz. És Zombár aludt tizig. Felemeli fejét, széttekint, de nem lát az asztalnál senkit a kompánia közül, csak a botja hevert mellette. Odainti a pincért.

— ?

— A »központiban« vannak az urak. Mint a ki legjobban végezte a dolgát, átsétált a központi kávéházba.

Mintha használt volna neki az alvás, olyan biztosan lépett be a kávéházba. Mondanom se kell, hogy eljeneztek az »elvesztett gyermek«-et. Valamennyien odáig voltak. Azt látni kell, hogy mi volt ott, de elmondani lehetetlen. Egyet azonban kiemelek a többi közül. Fertig ismét összekülönbözött, de most már

Az említett rendelet kimondja, hogy minden község köteles saját kebelében tűzoltó testületet szervezni, ennek nem teljesítése esetén szigorú bírság alá esik. Természetesen sietett minden község ennek eleget tenni s így csakhamar be lett nyújtva a tűzoltók névsora. Ezzel azonban az ügy be is lett fejezve.

Gyakorlatot ez a »tűzoltó testület« sohasem tart, sőt az oltáshoz szükséges eszközök is nagyrészt hiányoznak. Könnyelműség uralkodik mindenütt; nem csoda, nincs hatóság, melynek eszébe jutna e tekintetben ellenőrzést gyakorolni. A községek maguk pedig épen keveset törődnek vele, mert a némbánomság által néhány forinttal kevésbé terhes lesz a költségvetés. »Ugyis ritkán van minálunk tűz.« Nem egyszer hallottam ezt a kijelentést. De ha egyszer véletlenül mégis reaszáll egyik épületre a vörös kakas, akkor keservesen jajdulnak fel; »Milyen jó volna, ha most tűzoltók volnának.«

Persze ilyenkor jó volna! Hanem egy hét múlva a tüzeset után, ez is, meg a tűzoltók szervezése is a feledés homályába borult el. Igen, ha valaki ingyen rendelkezésükre bocsátaná a szükséges eszközöket, meg ha a gyakorlatozás nem kerülne mindig egy órai munkába, vagy ha ilyen gyakorlat után csak egy ici-pici áldomásra volna kilátás, akkor már inkább, — de semmiért, azt ökelmek nem teszik. Hatóságaink is mindenre gondolnak, csak az nem jut eszükbe, ugyan nem-e csak papíron, az irattárban létezik az ilyen üdvös rendeletek keresztülvitele? Igaz, vele a tüzesetek számát redukálni nem lehetne, de elharapódzását, tovább terjedését igenis megakadályozni lehetne. Bár vannak községek — és ilyenek a legtöbbször — ahol az egész község lakossága egyesült erővel vesz részt a mentő munkálatokban — de nem mindig a kellő eredménnyel — mert végre ők nem képzett emberek, továbbá hiányzik nekik a szükséges mentő eszköz is és így a legjobb akarattal sem tehetik azt, a mit szervezett és képzett tűzoltóságtól várhatunk.

Ha minden község szervezett tűzoltósággal bírna, a mi legfőleg az első évben kerülne némi külön kiadásba, ugy sokkal kevesebb ember jutna a koldusbotra. Ismétlem csak ez a bizonyos rendelet keresztülviteléről kellene gondoskodni s így mihamarább láthatnók annak üdvös voltát.

Szervezzünk minden községben önkéntes tűzoltókat!

L.-L.

az egész társasággal, azt állítva, hogy ő a legjózanabb valamennyi közül, pedig úgy el volt ázva, mint a vízbe mártott subadarab.

— No már azt tagadom rokon. Hisz úgy be vagy danolva. Már a hajad is kinőtt — folytatta Körtési.

— Kegyed nagyon ingatag. Miért nem egyszer már elhatározott. Ez igazán restelni való dolog — incselkedett Péro.

— Szszszszsz és Péro arcáról csurgott le a szódavíz, mit a méregbe jött Fertig a kezében levő szódás üvegből a szeme közé frecscentett. Látva a veszély nagyságát, karba állította a kompániát és első intésére a hetvenkedő Fertig nyakába zuditotta a keze ügyébe került kanna vizet Hengeri, a másik intésére pedig a karba állítottak, rázendítettek hogy:

Elhangzott rég a kis harang danája,
A mikor mi elindultunk Bajára.
Bár ne mentünk volna el mi Bajára,
Nem gondolnánk buval mostan a Preimayer borára.

— És Fertig szomorú arcot vágott erre a bus dalra — de kijózanodva.

— És mi okozta szerencsétlenségemet? — kérde a tusirozott Fertig.

A Preimayer János falcslek valamennyien.

— Jó bora — vágott közbe Jankó.

— Hét csáját pincér! fejezzé be Körtési.

A tifusz betegedések.

Pécs, 1901, október 10.

Dr. Löwy Lipót, tb. vármegyei főorvos, »A tifusz betegedések okairól Baranyában« valóban érdekesítő kis munkát írt, melyben a typhus járványról, erről a szörnyű kórról a következőket írja:

Mióta a bakteriologia korszakot alkotó felfedezéseivel a fertőző betegségek sötét aetiologiájára világot vetett és a vizsgálati módszerek rohamosan fejlődött technikájával számos fertőző betegségnek okozóját sikerült kimutatni, nem támoigunk többé a hypothesisek mankóján, hanem biztos, határozott adatok birtokában küzdünk a prophylaxis mezéjén a ragályos kórok ellen, mely egészen új, tudományos alappal bíró küzdelem eddig is nagy eredményt képes felmutatni a közegészség javítása körül.

A typhus bacillusnak ismertetése óta mindnagyobb valószínűséggel kiderült azon több kutató által már régen előzött tapasztalati tény, hogy a legtöbb esetben a tifusz-járványt az ivóvíz okozza és terjeszti, ha t. i. az ivóvíz valami módon tifusz-bacillusokkal meg lett fertőzve. Ha még egy évtizeddel ezelőtt számos tudós az ivóvíz befolyását a tifusz keletkezésére és terjesztésére nem volt hajlandó elismerni, ugy a pécsi tifusz-epidémia (1890/91-ben) volt az első, melyben legelőször sikerült ugy a járvány első (1891 novemberben), mint a második (1900 februárban) explosio-szerű kitörése alkalmával a tifusz-bacillusokat a pécsi ivóvízből kitenyészteni; a második explosio alkalmával Cékus drnak is sikerült a pécsi ivóvízzel végzett beható bakteriologiai vizsgálataival pozitív eredményre jutni és az ezen vízből kitenyészített kulturákat Löffler tanár is határozottan tifusz bacillusoknak ismerte el.

Azonban eddigelő ezen nézet csak a nagy városokban fellépett tifusz járványokra nézve volt elterjedve és elfogadva, míg a vidéken, nevezetesen a falvakban, pusztákon fellépett tifusz betegedéseknek keletkezésére nézve adatok nem lettek gyűjtve, pedig köztudomásu dolog és kiderül ez a belügyminiszter által kiadott évi jelentésekből is, hogy a tifusz a vidéken feltűnő nagy számban lép fel. Ezen közegészségügyi jelentésekben a hasi hagymáz 1898-ban 6884, 1899-ben 5591 halálessel szerepel; Baranyamegyében 1898-ban 202, 1899-ben 153 halálessel.

Ha a tifusznak halálozási arányszámát 7.5 százaléknak vesszük, a mi súlyos betegedésekre mutat, akkor a tifuszbetegedéseknek az egész országban 1898-ban 92,000 és 1899-ben 73,860 lélek esett áldozatul, Baranyamegyében pedig — Pécs megyei székvároson kívül — 1898-ban 2350, 1899-ben 2040.

Az utolsó öt évben Baranyamegye összes járásában a hastifusz nagyobb számban mutatkozott, nem csak a lapályos, a Duna és Dráva közt elterülő síkságban, különösen a a mohácsi és baranyavári járásban levő, különben is maláriában bővelkedő falvakban, hol a tifusz sohasem volt ritka jelenség, de még a megye hegyes vidékének hegyháti járásában, ennek csekély számu lakossal bíró falvaiban is feltűnő nagy számban lépett fel a tifusz.

Habár az eddig gyűjtött tapasztalataim az ivóvíznek a vidéken keletkezett tifuszbetegedéseknek nagy befolyása mellett érvel, ugy azért fenmarad azon minden járvány alkalmával tapasztalt, senki által kétségbe nem vont elvitázhatlan tény, hogy számos tifuszbetegedés a direkt kontaktus által a beteggel, vagy a vele érintkezésben volt tárgyakkal, fertőzött ruhaneműekkel keletkezett a városban, még inkább a vidéken, melynek lakossága a ragályozásban hinni nem akar, minden tilalom dacára a fertőző beteggel érintkezik, el nem különíti, sőt csoportokban látogatja és a fertőző kórt terjeszti.

H i r e k.

Pécs, 1901. okt. 10.

Az első fűtés.

Az őszről sokat és gyakran szoktak szólnokolni az íróemberek és azokhoz hasonlók. Megkezdik ezt már augusztusban, mikor észreveszik az első száraz levelet, corpus delictijét megannyi rossz versnek. Azután megragadnak minden aktuálitást, hogy kapcsolatot találjanab a kombinációjuk számára. Három fecske összegyűl a torony tetején . . . nosza itt az ősz. Kisasszonynapja elegendő ok arra, hogy a harmadik évszak a meg nem érdemelt rimekkel ruháztassék fel.

Pedig van az ősznek mindezeknél csatlathatatlabb jele, ám ezt azok a bizonyos szezonyszerű alkalmatosságra vadászók a télre huzzák. Ez a jel ott áll a korzó néhány pontján, illetve a jelek állanak és melengetik meg-gémberedett kezeiket a sülő-félben levő gesztenyék fölött.

Mert amint megérzi a fecske, hogy néhány rövid hétig tart még a meleg, aztán jön az őszi szél, épp ugy distingvál finomult érzékével a gesztenyeárus is a napsugarak különbözőségében.

Azt mondják, hogy kinyújtja kezét az ablakon. Ha nem érez semmi hatást, ugy nyugodtan marad, ám ha megkékül a keze, nyomban szedelőzködik, bevásárol egy félzsák gesztenyét és elfoglalja tavalyi helyét. Ott helyettesíti a golyát, járván váltogatva féllábon az ismeretlen táncok valamelyikét.

Szóval ez az ősz egyik előjele. A másik a kályhával áll kapcsolatban; a kályha ugyanis rendkívül népszerű alkalmatosság lesz ilyenkor. Mert akad hűvös délután augusztusban, szeptemberben is. A különbség mindössze az, hogy akkor üdit, most azonban gémbertit a levegő. Augusztusban szellőnek hívjuk, októberben pokoli szélnek.

Mindezt pedig azon okból mondom itt el, mert a redakció ablakai máttól kezdve bezárultak, a kandallóban pedig a jelen sorok írása alkalmával vigan lobog a láng és beszél tüznelven ki tudja miről, ki tudja mit.

Talán kárörömmel azon vigan, hogy mesésen kurták már a napok, alig virrad, máris alkonyul, a redakció szabad tagjai pedig nem leshetik meg erre járó bájos asszonyok, lányok sétáját. A tavasz pedig messze van, ki tudja mi minden történik addig!

B.

Napirend 1901. október 11-én.

Naptár: péntek, okt. 11. — Róm. kath.: Gu-már. — Prot.: Placidia. — Görög-kel. (szep. 28.) Baruch. — Zsidó: Tischri 28. — Nap kél 5 óra 58 perckor; nyugszik 5 óra 2 perckor. — Hold kél 4 óra 48 perckor reggel; nyugszik 4 óra 20 perckor délután.

Időjelzés. A központi meteorologiai intézet jelzése szerint: hűvös, szeles, változó idő, sok helyen csapadék várható.

Katonai felülvizsgálat a vármegye házában d. e. 8 órakor.

Színház: A »Bolond«, operett; itt először.

— (Pécs város közigazgatási bizottsága) ma délelőtt 10 órakor tartotta rendes havi ülését a városháza közgyűlési termében Majorossy Imre polgármester elnökléte alatt. Az ülésen résztvettek: Tróber Aladár dr. főjegyző, Nendtvich Andor, árvaszéki elnök, Fekete Mihály tiszti főügyész, Dragonescu Döme kir. pénzügyigazgató, Csizmadia Géza másod aljegyző, Szeregy József dr. Aidinger János, Jobst László dr., Krasznay Mihály, Kindl József, Egry József, Záray Károly, dr., Maletter Rezső, Déván Ottó kir. ügyész, Szuly János, Cíver Elek dr., tiszti főorvos, Kovácsffy Kálmán kir. főmérnök, Pleininger Ferenc és Salamon József, kir. tanfelügyelő.

A bizottság tudomásul vette az árvaszéki elnök, tisztii főügyész, kir. főmérnök, kir. ügyész és kir. tanfelügyelő jelentéseit s a referensek ügyeinek letárgyalása után az ülés 11 órakor véget ért.

— **(Uj egyetemi tanár.)** A király a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére dr. *Fináczy* Ernő osztálytanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri titkár — ki pécsi születésű — a budapesti tudomány-egyetemen a paedagógia nyilvános rendes tanárává a rendszeresített illetményekkel kinevezte.

— **(Egyhavi rend.)** A város közigazgatási bizottságának mai ülésén *Majorossy* Imre polgármester bejelentette, hogy a múlt hóban a közigazgatási iktatóba beérkezett 2146 ügydarab; hátralék volt 1000 s az összes 3146 darabból elintéztetett 2206, a folyó hóra áthozatott 940 darab. A rendőrkapitányi iktatóba beérkezett 1935 ügydarab; hátralék volt 1180 darab s az összes 3065 darabból elintéztetett 2022, a folyó hóra áthozatott 1043 darab. Büntügy volt 358; kihágási ügy 596. A községi központi bíróságnál 408 darabból megszünt 48, letárgyaltatott 318, a folyó hóra áthozatott 42 darab. A bányatelepi községi bíróságnál 63 ügydarabból letárgyaltatott 45, megszünt 18 darab. A múlt hóban két utóállítást tartatott. Utadóban befolyt 1888 kor. 45 fillér, 900 koronával több, mint a múlt év szeptemberében. Pénztárvizsgálat két ízben tartatott s a pénztár rendben találtatott.

— **(Kinevezés.)** A m. kir. pénzügyminiszter a gopicsi kir. pénzügyigazgatóság-hoz *Ábrahám* Oszkár eszéki városi számtisztet m. kir. végrehajtóvá ideiglenes minőségben kinevezte.

— **(Egyhavi adó.)** *Dragonescu* Döme kir. pénzügyigazgató, a város mai közigazgatási bizottság ülésén bejelentette, hogy egyes adókban a város területén a múlt hóban befolyt 35.801 kor., tavaly 35.091 kor., az idén tehát 710 koronával jobb az eredmény. Az év kilenc havában befolyt 556.790 kor., tavaly 524.012 kor., tehát az idén 32778 koronával több adó folyt be, mint tavaly. Jobb az eredmény a kincstári és egyéb illetéki jövedelmek körül is.

— **(Jelentés a vizről.)** A Tettye forrás vizállásáról a főmérnöki hivatal a következőket jelenti: okt. hó 10 én reggel 6 órakor a tettyei viztartóban 960, az ellentartóban 460 kb. viz volt; a hozzáfolyás 24 óra alatt 779 köbméternek találtatott.

— **(A pécs-dolnji-miholjaci vasut.)** A múlt hóban lezajlott királyhadgyakorlatok után tartott megbeszélések során szóba hozta a vezérkar Pécstől Dolnji-Miholjacig tervezett vasut kérdését is. Egyértelműleg jelentették ki a katonai szaktérfiak, hogy a vasutra stratégiai szempontból nagy és sürgős szükség van. Alig múlt el néhány hét és a közös hadügyminisztérium átiratban máris sürgeti a vasut kiépítésének ügyét a magyar kormányánál. A hadügyminiszter szerint a Dráva-Szabolcs és Miholjac közötti Drávahidat a kormánynak szerződése értelmében feltétlenül ki kell építeni, még pedig úgy, hogy az a vasuti forgalomban is használható legyen. A hid kiépítése után már semmi sem késlelteti a vasutvonal kiépítését, melyhez már mind a

két kormány részéről jelentékeny hozzájárulási összeg van megszavazva és amelynek általános tervei is készen vannak. A vasutépítés ügyét a folyó hóban tartandó miniszteri tanácsban fogja tárgyalni a kormány.

— **(Adomány a szegényeknek.)** A *Schönherr*-család kétszáz koronát juttatott *Vassary* Gyula rendőrfőkapitány kezeihez, hogy ez összeget boldogult *Schönherr* Mihály emlékezetére a szegények közt osztassa ki.

— **(Élet és halál.)** Pécs város egészségügye a múlt hóban — mint *Cirer* Elek tisztii főorvos a város közigazgatási bizottságának mai ülésén bejelentette — kedvező volt, mert a megbetegedések és halálozások száma az előző hóhoz hasonlítva apadt. Járványos betegségek csak szórványosan és enyhe befolyással fordultak elő. A kórházak betegforgalma az előző hónaphoz képest apadt 59-el; mert még augusztusban 589 beteg ápoltatott a kórházakban, addig szeptemberben 648 beteg volt és pedig a közkórházban 472, az irgalmasokéban 72 és a bányatelepi-ben 45. Élve született a város területén 58 fi és 53 nő, összesen 112 egyén. Meghalt 38 fi és 34 nő; összesen 72 egyén. Házasság 20 kötöttet. — A legmagasabb életkort egy 82 éves mesterember érte el. Halva született 3 fi és 2 leánygyermek. Három rendkívüli haláleset közt 2 lövés általi öngyilkosság és 1 hirtelen halál volt; közköltésen 142 egyén gyógyítottatott a kórházakon kívül. Piacvizsgálatok alkalmával 9 esetben rossz gyümölcs és 25 esetben rossz gomba koboztatott el. Négy ebmarás közül kettő gyanusnak találtatván, a megmarat egyének a Pasteur-intézetbe felküldettek. Az iskolákban a szemvizsgálatok megtartattak, de trachoma nem találtatott.

— **(Uj joggyakornok.)** A pécsi kir. itélőtábla elnöke *Haksch* József pécsi lakost a pécsi kir. itélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

— **(A szegzárdi sikkasztás.)** Szegzárdról írják, hogy az *Antal* Ferenc-féle sikkasztási ügyben most érkezett le Szegzárdra a belügyminiszter ítélete. A miszerint *Tóth* Andor gyámpénztári számvevőt állásától felfüggesztette, *Modly* László vármegyei főpénztáros vagyonára pedig 60 000, *Kovács* Aladár gyámpénztári volt ellenőr vagyonára 6000 és *Surányi* Viktor alszámvevő vagyonára 5000 koronáig rendelte el a biztosítási végrehajtást.

— **(Postamester kerestetik.)** Somogy-Somban harmadosztályu postamesteri állás van üresedésben. Pályázni október huszonötödikéig lehet a pécsi posta- és táviradigazgatóságnál.

— **(Somogy megye közigazgatási bizottsága)** tegnap tartotta rendes havi ülését, amelyen a különböző jelentések után a tanfelügyelő bejelentette, hogy a módosi róm. kath. óvodát és elemi iskolákat felavatták. *Pallavicini* Ede örgrófnak és neje-nek, mint alapítóknak a bizottság elismerését fejezte ki.

— **(A jogássegélyző egyesület)** ma délután két órakor *Leitner* Nándor szünidei gondnok, IV. éves joghallgató elnöke alatt megtartotta tisztújító gyűlését. Első sorbanegy könyvtári és pénztári vizsgáló-bizottságot küldtek ki, a mely a könyvtárat és a pénztá-

rat megvizsgálja. Ennek tagjai lettek: *Baranyai* Béla II. éves j. h. elnöke alatt *Antoni* Miklós és *Soós* Nándor I-ső éves j. h. Ezután megválasztották a tisztikart, elnök lett: *Piatsek* Emil II. éves j. h., alelnök *Piatsek* Zoltán, olvasóköri elnök, főjegyző: *Antoni* Miklós I. éves j. h., aljegyző: *Balta* Béla II. éves j. h., pénztárnok: *Wiesner* Rajmár II. éves j. h., ellenőr: *Cvetkovics* Ferenc I. éves j. h. A választmány a következőkép alakult meg: IV. évről: *Rihmer* Oszkár és idősb. *Schwarz* Gábor, III. évről: *Müllherr* Alajos és *Weichardt* Jenő. II. évről: *Szuly* Jenő és *Sey* Ernő, I. évről: *Toth* Dezső és *Fáy* Andor.

— **(Eltévedt gyermek.)** Egy kicsi leányka, alig lehetett két éves, ott sírdogált ma délelőtt a Hunyadi-utcán, olyan keserves volt annak az apróságnak sirása. Egy arra menő urhölgy szive megesett a kicsi baba sirásán, és megkérdezte, mi a baja. Alig tudta elpötyögni, hogy elveszett, anyjával bejött a városba és a mig az bement egy boltba, ő elmászkal. Az urinő fölvezette a kis leányt a rendőrségre, a hol már az anyja kereste. A szegény asszony alig győzött hálálkodni az urinőnek, hogy kis gyermekét visszajuttatta neki.

— **(Katonai sorshuzás.)** A város katonai osztyánál nagyban folynak már az előkészületek a jövővi sorozásra. A ma kibocsájtott hirdetés szerint az első korosztályu hadkötelesek számára a katonai sorshuzást a jövő vi február tizenhatodikán tartják meg a városházán.

— **(Szerencsétlenül járt biciklista.)** Ma délelőtt tizenegy óra tájban a szigeti országutnak az indóház-utca felé eső részén egy ismeretlen biciklista leesett a gépéről és pedig oly szerencsétlenül, hogy neki dőlve egy villanyos póznának, bal karját könnyökön eltörte és arcán súlyos zuzódást szenvedett. A szerencsétlenség úgy történt, hogy egy kocsi elől ki akart térni, azonban a sáros gépe elcsuszott és ő a villanyos póznának neki vágódott.

— **(Közszállításokra vonatkozó pályázatok.)** Érdekelte körökben már ismételve is felszólalások tárgya volt az a vizsás eljárás, hogy a pályázatokhoz szükséges űrlapok kiadásával foglalkozó közegek nyilvántartják mindazon cégek neveit, amelyeknek űrlapokat kiszolgáltattak s a pályázni kívánó cégeknek módot nyujtanak az űrlapokért már előbb jelentkezett cégek neveinek megtudására, amely eljárás lehetőséget nyujt a pályázni kívánók befolyásolására ajánlataik megtételénél, minthogy ismervén a jelentkezettek neveit, a mutatkozó versenyhez mérten tehetik meg számításait. Nehogy ily módon meghiusittassék a zárt pályázatok tulajdonképeni célja, az igazságügyminiszter utasításul adta az igazságügyi hatóságok vezetőinek, hogy az ipari cikkek szállítására vonatkozó pályázatokhoz szükséges űrlapokat a pályázók minden nyilvántartása nélkül szolgáltatassák ki s hogy a pályázni kívánó cégekkel ne engedjék közölni az űrlapokért már előzőleg jelentkezett cégek neveit.

— **(Szátrájk egy selyemgyárban.)** Szegzárdról jelentik, hogy tegnap a Tolnán lévő állami selyemgyárban a munkások egy része megszüntette a munkát s kijelentette, hogy

addig nem dolgozik amíg a mostani tizenegy és félórás munkaidőt tíz órára le nem szállítják. Az ügyben a vizsgálat vezetésére a szegvárdi szolgabírói hivatalt kérték fel. A vizsgálat feladata lesz megállapítani, hogy van-e jogos panaszkodás a munkásoknak a selyemgyári igazgatóság ellen.

— **(Elaludt örökre.)** Kecskeméti Józsefné, pécsi lakosnő, egy öreg, nyolcvan éves asszonyt, ma reggel a szomszédok holtan találták meg lánc-utcai lakásának szobájában. Az öreg asszony tegnap este még kedélyesen beszélgetett szomszédjával s este kilenc óra tájban aludni ment. El is aludt s nem ébredt fel többé. A hatóság részéről kiküldött kerületi orvos az öregasszony gyengesége folytán beállott szívszélhűdést konstataálta.

— **(A boritaladó leszállítása.)** Több város azzal a kérelemmel fordult Luács László pénzügyminiszterhez, hogy szállítsa le a boritaladót. A pénzügyminiszter most válaszolt a városok kérésére. Leiratában hangsúlyozza a miniszter, hogy pénzügyminiszteriumban most folynak az adóreform munkálatai, melynek befejeztével a boritaladót egyenesen le fogja szállítani, addig azonban, míg az adóreform kérdését a törvényhozás nem rendezi, semminemű engedményeket nem tehet.

— **(Megbokrosodott lovak.)** Tegnap este a Felső-vámház utcában egy külvárosi fuvaros lovai megbokrosodtak és a kocsi örült vágatásban tova ragadták. A kocsis bármiként is erőlködött, hogy a megvadult lovakat megfékezze, nem sikerült neki. Csak künn a Zsolnay-gyár felé, néhány gyári munkás közbelépése folytán tudta a kocsis a megbokrosodott lovakat megfékezni.

— **(A termométer.)** Észrevétlenül ugyszólván huszonnégy óra alatt belopózott hozzánk az ősz. Az első hét elején még verőfényes napon szinte izzadva haladtunk végig az utcákon, a csalóka napfény elfelejtette velünk, hogy októberben vagyunk, mely hónap az ősznek az, a mi a tavasznak április. Bolondos egy hónap telve verőfény, borulás, eső, hűvös széllel s most már negyvenyolc óra óta az utóbbinál tartunk, de most már a levegő nemcsak hűvös, a szél nemcsak kellemetlen, hanem határozottan hideg. Oly hideg, hogy szinte vágyakozunk a télikabát és a meleg szoba után. A termométer pedig, mely eddig elég magasan hordta a fejét, most szégyenkezve sülyed alább s alább.

— **(Hivatlan vendég.)** Ma a reggeli órákban Dániel Aladár magánhivatalnok Mária-utcai lakásáról, míg a bejáróné takarított, több ruhaneműt elloptak. A tolvajlás úgy eshetett meg, hogy a míg a bejáróné a szomszédban járt trécselni, a szoba ajtót nyitva hagyhatta s valamilyen suhanc belopózva, egy egész fekete öltönyt, egy télikabátot, egy pár cipőt és egy kalapot összehajkolt és azzal odább állt. A tolvajt a rendőrség nyomozza.

— **(A katonásdi áldozata.)** Egész csomó gyerek játszadozott tegnap ebéd után a Bányai-ut felé. — Kihasztnálták még a kis időt, a mi hátra van a csunya, borongós késő őszi időig. Katonásdit játszottak. — Az egyik fiu hazuról hozott egy rozsdás kardot és azzal vezényelte a gyermekereget. Zavar-talanul folyt a játék, a míg Kárász Jani a

karddal meg nem sebezte magát. A keze fején ejtett egy kis sérülést, a mi épen nem akadályozta őket abban, hogy a játékot folytassák. — Csak a mikor már esni kezdett, oszladoztak szét a gyerekek. Otthon a kis fiu nem is mutatta meg a sérülést, nem szólt róla szüleinek. Hanem ma reggelre rémülve látták, hogy a kis Janika karja egészen megdagadt, csak most mondta meg a fiu, mitől keletkezett az. A szülők mindjárt orvosért küldtek, a ki megjelenve kijelentette, hogy a kis fiut nem lehet másképp megmenteni, ha csak le nem vágják a karját. A mai nap folyamán végre is hajtották az amputálást. Drága mulatság volt, mert a kis öröm, a mit a katonásdi szerzett, a fiu karjába került.

— **(Halálozás.)** Sulyos csapás érte Lehel Győző megyei árvászéki ülnököt. Neje, született Zsabokorszky Augusztina ma délután 1 órakor, rövid szenvedés után, élete 28-ik s boldog házasságának 6 ik évében, jobblétre szenderült. Kora halálát férjén és három gyermekén kívül széleskörű rokonság gyászolja.

— **(Házitolvaj.)** Körösi István pécsi szigetkülvárosi lakos panaszt emelt ma a rendőrségnél, hogy cseléde, Klein Julia az éjjeli szekrényéről elloptott 6 koronát. A cselédet vallatóra fogták s ez beismerte a lopást, azzal védekezvén, hogy neki nagy szüksége volt a pénzre, kérni pedig nem mert a gazdájától. — A furcsa védekezést természetesen nem fogadták el és így a leányt átadják a bíróságnak.

— **(Meglopta testvérjét.)** Hausmann Vince pécsi lakos már huzamosabb idő közös háztartásban lakott fivére, Hausmann Eduárddal. A napokban aztán észrevette a házigazda, hogy ezüst órája és egy arany gyűrűje eltűnt. A kárról azonnal jelentés tett a rendőrségnél, mely a nyomozást megindította s ennek során sikerült tegnap a tolvajt Hausmann Eduárd személyében kinyomozni, kit abban a pillanatban csíptek el, midőn a testvérétől lopott órát egy vidéki embernek el akarta adni.

— **(Gazdátlan kocsi.)** Kis Péter herendi lakos ma reggel bejött Pécsre, hol kocsiával a budai külvárosi Resch-féle malom előtt állt meg. A lovak azonban megunták a hosszas várakozást s elindultak a gazdátlan kocsival be a városba, hol aztán a Kossuth-utca elején egy rendőr megtalálta s behajttatta a város istállójába. A gazdátlanul hagyott kocsi tulajdonosát a rendőrség megbüntette.

— **(Összeesett az utcán.)** A ferenciek-utcájában ma délelőtt nagy népcsoportot okozott egy öreg asszony, ki hirtelen sikolylyal összerogyott. A szerencsétlen asszonyt, ki epilepsziában szenved s az utcán rohamot kapott, beszállították a közkörházba.

— **(A szik a pecér.)** „Nincs itthon a macska, cincognak az egerek!” — mondja a közmondás, melyet nálunk körülbelül így lehetne variálni: „A szik a pecér, ugatnak a kutyák!” Mert hát szó, a mi szó, bizony a különféle színű és fajtájú ebcskék igen vidáman s a mi fő, gazdátlanul és szájkosár nélkül ugatnak utcahosszat s nem csekély módon kellemetlenkednek a járók-kezőknek. Különös tekintettel arra, hogy a mind hűvösebbé váló időjárásban a gazdátlan kutyák a kellemetlenkedésnél nagyobb bajt is okozhatnak,

jó lenne a pecéért kimozdítani nyugalmából s munkára küldeni, mert hát baj után már nem nagyon segít ez a bizonyos negyvennapis zárlat.

Idegenek Pécsét.

— Október 9. —

Arany-hajó-szálló. Gaál József gazdasz, Szalkszentmárton. — Tenner Géza, utazó, Bécs. — Weisz Mór, kereskedő, Arad. — Márk B., főigazgató Prága.

Vadember szálló. Schwarc Emil, kereskedő, Eszék. — Göttinger Ottó, főerdész, Miklós. — Löwy Soma, kereskedő, Bpest. — Krecsmárky Aladár, gyógyszerész, Bpest. — Oesterreicher József, vállalkozó, Bpest.]

Mátyás király-szálló. Pajor Ármán, utazó, Bpest. — Ábrahám Sándor, honvédszázados, Alba. — Fónay Ede, gyógyszerész, Baja.

Művészet, irodalom

○ **A tékozló apa.** Tegnap este nálunk csekély számú közönség előtt Dumas Sándor színműve, a „Tékozló apa” került színre, melyet tavaly is láttunk, még pedig a tegnapi-nál sokkal jobb előadásban. Vágó Béla kivételével, kinek e pompás színű címszerepe legjobb alakításai közé tartozik, a többi szereplők a szerepnemtudás tekintélyes hibájában szenvedtek, mi természetesen nagy befolyással van az egész előadás menetére s tényleg közbámulatot keltett, hogy mennyire rossz volt a tegnapi előadás, holott a főszerepek oly kezekben voltak, melyektől eddig jót szoktunk meg. Nem is keressük most ennek okát, elvégre is még ilyen általános „indispozíciók” is előfordulhatnak a színvilágban, de nem sokszor!

Folyó szám 13. Idénybérlet 13. Páratlan bérlet.

Nemzeti színház.

Ma, pénteken, október 11-én:

Bolond.

Mese 3 felvonásban.

Személyek:

Deli urfi	Mezey Andor
Pimpó, korcsmáros	Vágó Béla
Piroska,)	Staud Margit
Kékike,) leányai	N. Takács J.
Fehérke,)	Szirmay Olga
Ellák,)	Kozma Pista
Böngér,) nemes ifjak	Kardos A.
Csu:amér)	Sáfrány Vilmos
Birigó, sekrestyés	Nádasy József
Bimbó,) csavargó bohócok	Szilágyi A.
Bimbilla,)	Kapossi J.

Holnap, szombaton, október 10-én:

Ugyanez.

Szombaton »Bolond« operette.

T a n ü g y.

)(**Allamosított iskola** A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter a nagy-kozári községi iskolát folyó évi október hó elsejétől kezdődő joghatálylyal allamosította.

)(**A kisdudóvó és népiskola.** Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter rem-

deletet bocsátott ki a tanfelügyelőkhöz, melyben arról intézkedik, hogy az állami kisdedóvokat, az egységes és összehangzó nevelési elvek biztosítása céljából, az állami népiskolával szerves kapcsolatba hozza. A kapcsolat módja az, hogy ott, a hol állami elemi népiskolával kapcsolatban állami kisdedóvó-intézet, vagy állami gyermekmenedékház van, az állami kisdedóvóndó rendes tagja lesz az állami iskolai tanítótestületnek és az állami iskola igazgatójának hatásköre kiterjed az állami kisdedóvóra is. Ez az intézkedés nagy jelentőségű, mert az összehangzó nevelés nagy elvét akarja biztosítani a 3—15 éves gyermekek nevelésében és becses kiegészítése az állami elemi iskolai gondnokságok részére kiadott új utasításnak. A gyermeknevelők körében ezt az újítást, mely korántsem jelenti azt, hogy a szerves kapcsolat következtében a kisdedóvokban most már tanítani is fognak, bizonyára szívesen fogják fogadni.

Pécs szab. kir. város

meteorológiai állomása jegyzetei

1901. okt. 10. délután 2 órakor

Barometer (redukált) = 758.7 mm. (súlyedő.)

Hőmérsék = 12.3 °C.

» maximuma: 13.6 °C.

» minimuma: 6.1 °C. } tegnapi.

Párányomás: 6.3 mm.

Relatív nedvesség: 58. %

Felhőzet: 8' Cum. W.

Szélirány s erő: W. 5. —

Csapadék 24 órai 17.1 mm. ○

Harmatp. 1.2 C.

Hűvös, szeles i. v., változó felhőzet s rövidcsadéokra hajlam.

Dr. Öirer.

TÁVIRATOK.

— Utazó miniszterelnök. (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Széll Kálmán ma Bécsből Rátótra utazott, honnét a jövő hét elején érkezik Budapestre.

— Az utolsó választások.

(A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Ma volt a képviselőválasztás Csongrádon és Zentán s ezzel a rendes képviselőválasztások véget értek. Ezentul már csak a pótválasztások és elhalasztott választások fognak végbemenni.

Csongrádon a választás példás rendben kezdődött s a lakosság teljesen nyugodt. Csemegi Antal választási elnökhöz az ajánlatok beadására kitűzött időben két jelölt ajánlása érkezett. A jelöltek: **Baross** János szabadelvűpárti és **Hegyi** Antal pártonkívüli. A szavazást a Baross-pártiak kezdték s délig, a mely idő alatt Baross 207 szavazatot kapott, Hegyi Antal pártjára nem is került a szavazás sora.

Zentán erős küzdelem folyik **Bartha** Miklós függetlenségi (Ugron) párti és **Kovács** Pál kormánypárti jelölt között. Délig 450 szavazó adta le szavazatát, Bartha megválasztása valószínű.

— Bernriederék nem nyugozanak. (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) **Pichler** Győző kölesdi mandátumát petícióval akarja megtámadni a Széll Kálmán vejének pártja.

— Pozsony-soproni szini szövetség. (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Pozsony város szinügyi bizottsága mai ülésén elfogadta Sopron város javaslatát, mely szerint a két város kö-

zött létesítendő szinügyi viszony hat évre szóljon, de a harmadik év letelte előtt esetleg felmondható legyen. A pozsonyi szinügyi bizottság felmondási határidőül egy évet javasol.

KIR. TÁBLAI ÉRTESETŐ.

1901. évi okt. hó 7-én s a köv. napokon elintéztett ügyek.

(Rövidítések magyarázata: hh. = helyben hagyva, mv. = megváltoztatva, rmv. = részben megváltoztatva, fo. = feloldva, rend. = rendkívényileg vissza, ms. = megsemmisítve, rms. = részben megsemmisítve, vu. = visszautasítva, hna. = hely nem adatott.)

I. Polgári tanács.

Előadó: *Kaufmann Nándor.*

- V. 1933. Vojvoda Teréz s. t. — Vojvoda Iván s t. öröks. — mv.
- 1935. Fittinger József — Bencenleitner József 2133 k. 56 fill. — hh.
- 1939. Deák Kati — Henc Mátyás és István örök. — rend.
- 1957. Kónyi (I.) György — Kónyi István tjog. — rmv.
- 2011. Grausz Benedek — Kasza Éva s t. 1270 k. 60 fill. — to.
- 2202. Lakos Nándor — Bán György 76 k. 96 fill. — hh.
- 2204. Heil Adolf — Tóth Ignác 218 kor. — hh.

II. Polgári tanács.

Előadó: *Röck Gyula.*

- V. 2080. özv. Szobovics Nándorné — Matolesi József 4578 k. — hh.
- 2252. Guksics Tádía — Bánac Tanka illetőségi kérd. — hh.
- III. 2338. Nagy József s t. — Vörös Mihály végr. — hh.
- 2344. Gergeta Márta — Cselinác Péter végr. — mv.
- 2377. Tencl János — Jandtaer Ádám s n. végr. — mv.
- 2381. Dr. Kemény Fülöp — Mihálic Mihály végr. — rend.
- 2457. Schneider Mór — Kaufmann Ignác s t. végr. — mv.

Előadó: *Graff Károly.*

- II. 2184. Pécs egyházmegyei alapítv. hiv. — Szabó Ferenc zjog. bek. — mv.
- 2212. Pfeil József s n. — Pandur Dénes tjog. bek. — mv.
- 2213. Gerber József s n. — Hay Anna s t. szolg. j. bek. — mv.
- 2240. Borsits Zsivkó s n. — Panics Lukács s t. tjog. — mv.
- 2278. Katona Rebeka — Balázs István s n. tjog. — hh.
- 2280. Steiner Náthán — Vüzli József tjog. törl. — hh.
- 2287. Kaposvár város agg. árpolda tömege — Németh István zjog. helyre állit. — r. mv.
- 2483. Slavische allg. Sparkassa cég — Kobetics János végr. — hh.
- 2492. Lengyel József és fia cég — Szablics Tamás végr. — rend.
- 2505. Krayer E. s t. cég — Gottlieb Vilmos végr. — vu.

Előadó: *Zsabokrszky Ferenc.*

- III. 2332. Pécsi Takptár s t. — özv. Gayer Lajosné végr. — hh.
- 2387. Hausmann Sándor s t. — Bach Károly végr. — hh.
- 2395. Kuz Flóra s t. — Dijon Jánosné végr. — rend.
- 2418. Krausz Abraham fia cég és csatl. társai — Tunk Lajos végr. — r. mv.
- 2426. Kir. kincstár önk. ár. — hh.
- 2433. Dózsa Pál Erzsébet és csatl. t. — Dózsa Pál János végr. — ms.
- 2436. Puzics Tóció — Szlavinác Angelina s t. végr. — ms.

Büntető tanács.

Előadó: *Bocz Alajos.*

- 1133. Krimpelbein Konrád hat. ell. igazt. — főt. kit.
- V. 1189. Balogh Lajos s t. org. — főt. kit.
- 1140. Szabó Károly lopás. — főt. kit.
- Előadó: *Nábrácsky Lajos.*
- V. 1222. Szabados István többrendbeli m. okir. ham. — főt. kit.
- 1270. Revitz Adolf lopás. — főt. kit.
- Előadó: *Varga Nagy István.*
- V. 1173. Sebestyén Borbála org. — főt. kit.
- 1186. Kaufmann János lopás. — biz. kieg.

- 1190. Futó György suly. t. sért. — főt. klt.
- 1199. Novák Ferenc s. t. hat. ell. erősz. — biz. kieg.

Elintézésre kitűzött ügyek.

[Bejelentések 1901. évi okt. hó 14. s a köv. napokra.

I. Polgári tanács.

Előadó: *Tóthossy Béla.*

- V. 1493. Schakovitz Salamon — Kerese Kálmán panasza.
- 1534. Olafson Gusztáv — Waldmár Dezső s t. 644 f.
- 1680. Fáncsi Pál s t. — Petrus Mihály s t. öröks.
- 1713. Nográdi József — dr. Bernát Béla panasza.
- 1720. Kühne Anna — Udvardi Mihály holttá nyilv.
- 1805. Vince Sándor — Szalai Zsuzsanna gyermek törv. kim.
- 2143. Thassy Mária — gróf Forgách Béla s. t. 1800 ft.
- 2362. Dellarosa József — Lexa Zenó 9681 k. 12 f.

Előadó: *Kaufmann Nándor.*

- V. 1983. Bay György — ifj. Hegedüs László ing. birr.
- 2010. Farkas Márton — özv. Lincz Ferencné s t. szolg. mszűnt.
- 2018. Wanka Imre s t. — Wanka Ferencné s t. sorsjegyek kiad.
- 2527. Nikl Péter — özv. Mitter Károlyné s t. ing. tjog.
- 2253. Simon János — Dani Lajos s t. végr. megszűnt.
- 2329. Oblath. A. — Miakits Mihály s u. 8600 k.
- 2370. Lakos Nándor — Kis István s t. 140 k.
- 2391. Weisz Ede — Szalay István 283 k. 70 fil.

II. Polgári tanács.

Előadó: *Röck Gyula.*

- V. 1866. Dr. Steiner Leó — Frikker János 1457 ft 7 kr.
- 1917. Hamburger Jakab — Boglári közbirtokosság 8200 k.
- 1919. Öz. Kovács Samu s t. — Szigeti János s n. ing. birt.
- III. 2344. Gergeta Márton — Csellinác Péter végr.
- 2493. " " " " " "
- 2531. " " " " " "

Előadó: *Graff Károly.*

- III. 2304. Fülöp János s t. — Fried Vilma zjog. bek.
- 2309. Pécsi m. kir. adóhivatal — Gyulassy Imre s t. zjog. bek.
- 2312. Ór. Bari János s n. — Rabold Éva szolg. jog. előj.
- 2336. Monigl András — Hermann József s n. tjog. bek.
- 2337. Németh Béla — Varga József alzálog. jog. előj.
- 2343. Árvai Lajos — Kölkedi Rozália szolg. jog. bek.
- 2519. Hirschmann A. cég — Tamás Ádám végr.
- 2521. Grausz Benedek — néh. Kovács János örökösai végr.
- 2530. Kaposvár város képv. Németh István — m. kir. kincstár használati jog. törl.
- 2536. Bacher Magdolna — Gayer József végr.

Előadó: *Zsabokrszky Ferenc.*

- III. 2438. Kir. kincstár — Knezevics Antal végr.
- 2441. Pécsi kölcsönös segélyegylet — Berger József végr.
- 2449. Kir. kincstár — Poznanov Gyohó s n. végr.
- 2450. Dávid Jánosné — ifj. Hegyi János végr.
- 2458. Mérey Mihály — Szomor János végr.
- 2460. Délzalai tkptár — Hermann Ádám végr.
- 2484. Csáktornyai takptár s t. — Spiegl Albert végr.
- 2511. Bognár János — Kovács Bene József végr.

Büntető tanács.

Előadó: *Bocz Alajos.*

- V. 1141. Gergeta Illés s t. lopás.
- 1144. Kovács György s t. zsarolás.
- 1162. Tibai Lajos s t. suly. t. sért.
- 1163. Schmidt. József s t. t. sért.

Előadó: *Nábrácsky Lajos.*

- V. 1254. Mandl Sámuel vétkes buk.
- 1305. Hézinger Mari két rend. lopás.
- 1315. Vadlya István lopás.

Előadó: *Varga Nagy István.*

- V. 1176. Szigeti Péter s t. halált ok. suly. t. sért.
- 1205. Horváth István Kelemen suly. t. sért.
- 1218. Gazda László s t. lopás.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTAV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
 kiadó.

Hirdetések.**Borkereskedők és vendéglősök
figyelmébe!**

A szüret javában folyik, a must ki-
tűnő, a kiejedt bor tüzés és édeskés.

Az idei termés, — mely körülbelül
1000—1400 hl. — mind zubbányai, akasztói
és göntéri különlegesség, miket az érdeklő-
dők szives figyelmébe ajánlok.

Jantsits Sándor,
siklói szőlő-nagybirtokos.

!! Éppen most jelent meg !!**A Pécs szab. kir. város és
határában levő épületek
jegyzéke**

(Háztulajdonosok névjegyzékével)

ára 2 korona.

Kapható lapunk kiadóhivatalában.

HIRDETESEK.....

..... jutányos áron a
kiadóhivatalban .....
..... vétetnek föl.

**Egy Meisner-féle
vaskályha**

hozzátartozó csővezetékekkel, egészen új kar-
ban, jutányos áron eladó Vilmos-utcza
17. sz. alatt.

**Nagyterembe, vendéglő-
helyiségekbe igen alkalmas.**

**Egy jó házból való fiu
TANONCZNAK**

felvétetik

özv. Weisz Mórné fűszer- és cse-
mege kereskedésében. Pécs, Indó-
ház-utcza 44. sz.

Emeleti utcai lakás,

mely áll 2 szoba, alkov, konyha
és mellékhelyiségekből, az
Árpád-utca 31. szám alatti házban
november 1-től kiadó.

— Évi bér 280 korona. —

Bővebbet ugyanott a házmesternél
vagy lapunk kiadóhivatalában.

**Egy jó házból való fiu
tanoncnaak felvétetik**

Kacskovics Géza

✱ fűszer- és csemege kereskedésében ✱
Pécsett, Jókai-tér 5. szám.

Tőzeg klosettek!

Tőzeg-klosettet beszerez mindenki, ki teljesen
szagtalan árnyékszékkel óhajt.
mert a tőzeg szagtalanít!!

Tőzeg-klosettet beszerez mindeki, ki a maga és
családjának egészségéről gondos-
kodik, mert a tőzeg fertőtleníti!

Tőzeg-klosettet beszerez mindenki, aki a minden-
féle betegségeket terjesztő pöcse-
gödrtől házából eltávolítani kívánja, mert az
ilyenre a tőzeg-klosettek használatánál többé
szükség nincsen.

Tőzeg-klosettek kizárólag kaphatók:

Kraus Istvánnál, Pécsett.

T. Kraus István urnak Pécsett.

Ezennel szivesen adom b. tudomására, hogy
a nekem szállított tőzeg szóró klosettekkel tel-
jesen meg vagyok elégedve. A klosettek kifogás-
talanul működnek és teljesen szagtalanok.
Pécs, 1900. június hó 10-én.

Tisztelettel **Dr. Mende Lajos.**

T. Kraus István urnak Pécsett.

Szivesen adom tanubizonyítást annak, hogy
az Ön által szállított tőzeg-árnyékszékek minden
tekintetben megfelelő, különösen hangsúlyozom, hogy
mióta ezek nálam használatban vannak és az emész-
tőgödrtől használaton kívül helyeztem, az eddig min-
dig nedves falak egészen kiszáradtak.

Pécs, 1901. május hó.

Tisztelettel **Dr. Czirer Elek,** főorvos.

T. Kraus István urnak Pécsett.

Ezennel igazolom és bizonyítom, hogy a me-
gyei árvaháznál már egy év óta ezen klosettekből 10
db. van használatban és feltűnő szagtalan voltak,
csekély kezelési költségük folytán legmelegebben ajánl-
hatók.

Keller István, várnagy,
mint a megyei árvaház felügyelője

T. Kraus István urnak Pécsett.

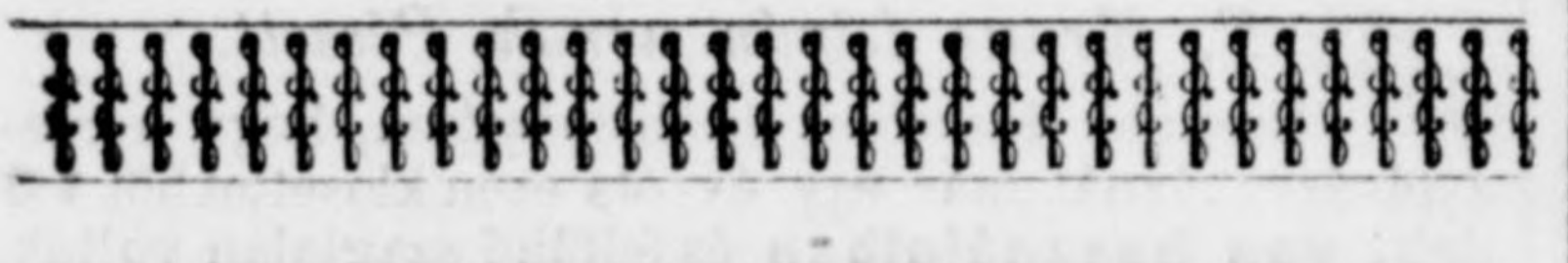
Ezennel szivesen kinyilatkoztatom, hogy a ne-
kem szállított tőzeg klosettek teljesen megelé-
gésemre beváltak és a még visszalévőket is miha-
marabb átalakítottam.

Tisztelettel **Fodor Pál,** ügyvéd Deák-u. 1.

Halló! Halló!
 Ma és minden pénteken
NAGY HALÁSZ-ESTÉLY
 a
Nagy-Vigadóban
 a felső- és alsó éttermekben.
Nagy adag 35 kr. Kis adag 20 kr.

Kitünő
Cserta Antal-féle borok
Friss sör.
 A n. é. közönség becses pártfogását kérem
 mely tisztelettel
Rehling József,
 Vigadó vendéglőse.

Kitünő
Őszi
Liptó-kárpáti
juhturó!
 dobozokban 1 és 2 K. — kimérve is.
Görci Maroni
 kilója 50 fill.
 Továbbá mindennemű halcsemegék, háringsfélek, angolna, friss Caviár és a t. darabonként vagy dobozokban.
Angol tea-szalonna
 szép husos. Kilója 2 k. 40 fill.
 Naponta érkezik most friss szepeségi paprika és b.-ujhelyi
tormás-kolbászkák
NICK A. K. csemege-kereskedése.
Pécs, Király-utca 1. sz.
 (Bazár-udvar.)

A Pécsi Takarékpénztár
 -épületében, Széchenyi-tér 9. szám,
egy 5 szobás
 és
egy 6 szobás
LAKÁS
 fürdőszoba és egyéb mellékhelyiségekkel
azonnal bérbeadó.

A Széchenyi-tér közelében
két ház
 célszerű **lakásokkal** és **kerttel**;
 egy a város közvetlen közelében fekvő
szőlő
kényelmes nyaralóval és több
ház hely
 eőnyös föltételek mellett **eladó.**
 Bővebbet a kiadóhivatalban.

Grün Bernát
UTÓDA
férfiszabó
PÉCS, Zsiga gyógyszerár fölötti emelet.
Alapított 1865-ben.
 A vidék egyik legnagyobb és leg-
 régibb elsőrendű
szabó-üzlete
 ajánlja dusan felszerelt raktárát a leg-
kitünőbb minőségű szövetekben,
 melyekből mindennemű
férfi-ruhák
 a cégtulajdonos személyes felügyelete
 mellett, a mai kor igényeinek megfelelőleg
 a **legkiválóbb gonddal, olcsó ár-**
ban készíttetnek.
 A n. é. közönség szives pártfogását
 kérve vagyok
 kiváló tisztelettel
Grün Bernát utóda.

Szép és finom aranyláncok 40féle divatos mintában valódi 14 karatos
 finom aranyból

	20 gramm súlyban	24 frt.	
	25 „ „	30 „	
köves lógók nélkül	30 „ „	35 „	egy és két oldalt
mérve	40 „ „	45 „	hordható
	50 „ „	56 „	

Aranyláncokhoz való köves **függelékek**, melyek külön 12 egész 15 gramm súlyban vannak készítve, ára **3 frt 50** és **4 frt 50 kr.** Így pl. nálam egy 25 gramm súlyu (logó nélküli) láncz, hozzá egy 15 gramm nehéz függelék (logóval) együtt 40 gramm súlyban **34 frt 50 krba** kerül. Tessék tehát **aranyláncok vételénél figyelni.**

Figyelmeztetésül! Az aranyláncok azon okból lesznek aranyba foglalt, köves függelék nélkül mérve, mert azok sokkal csekélyebb értékűek mint az arany és így a vevő nem károsodik.

Minden tárgy a m. kir. fémjelző hivatal által van megpróbálva.

Kaphatók:
Schönwald Imréné
PÉCSETT, Király- (fő) utca 15.